

de karba tett keze, archaikusan nagy, csupa szem, csupa orr arca már-már közönyös. Maga is csak részese, egykedvű végrehajtója az egyetemes törvényekre szabott balladai sorsnak. A stilizáltságot, a szándékolt primitivizmust egy pillanatra sem érezzük. Úgy tetszik, Balog Tünde természetes mozdulattal utánozza a népköltészet gesztusait. Mintha ez felelne meg eredendő hajlamainak. Nem a külsőségeket leste el, hanem a látásmódot.

*

De a ballada csak egyik rétege művészetének. Lazább, dekoratívabb, egy másfajta kedélyállapotának, hajlamának megfelelő anyagot talált a népdalokban, virágénekekben. Nemcsak és nem elsősorban arra a finoman érzelmes lírára gondolok, ami a *Virág, tudjad* képi megformálásában ragad meg, hanem inkább arra a vaskos, kancsal, csokonais humorra, amely például a *Lányok ülnek a toronyban* megjelenítésében bukkan fel. Az iménti tragikus, kemény arcok itt kaján fintoiba húzódnak. Dévaj, somolygó, nagy állú, nagy bajszú legények és bővérű népi angyalok veszik körül a vásári mutatványos bódéra emlékeztető fatornyot. Innen vezethetett az út Balog Tünde bájos parasztmitológiájához. Képelete ösztönös biztonsággal hosszabítja meg a népművészet vonalait. Kiáradó kedvvel áll tótágast, hányja a cigánykerekét. Egyszerre komoly és karikatúrisztikus terrakottái egy öntörvényű mesevilág alakjai. Kedvvel koholja esetlen parasztkiméráit: sünnenyecskét és hagymaasszonyt, alul kemence, felül asszony kemenceasszonyságot, emberfejű álteknőcöt. A Fiastyúk-asszonyság vagy a nagyon is földiessé formált Göncölszeker egy nem egészen komolyan vett parasztmitológia részletei. Persze hogy nem gondolja komolyan, de azért tagadhatatlanul van ezekben a játékos szoborfintorokban valami áhítat. Egy tudottan gyermetes vallás áhítata.

Jellegzetesen, már-már túlzottan magyar motívumokkal dolgozik, de látköre nagyon is tág: könnyedén hasonlítja magához az európai szellem képeit. Nem csak arról van szó, hogy a keresztény vagy a görög mitológia közismert alakjaira magya-

ros hímzést kanyarít. Ösztönösen ráérez az egyetemes művészet motívumainak természetes hasonulási készségére, vándorhajlamára. Valami olyasmi történik nála, mint némely népmesékben: a középkorban lesüllyedt antik műveltséganyag a történelmi énekeken, ponyvákön, vágáns költészetén át utat talált a népköltészetbe is. Mondjuk, Holofernesből — ki tudja, hány áttételen keresztül — bájos ráértéssel Hollóferynyiges lett. Balog Tünde mitológiai figurái természetesen tudatosan utalnak